

[Tholstrup.]

det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards hovedorgan „Politiken“ af i dag. Jeg anbefaler det ærede medlem at læse „Politiken“, der kan en gang imellem stå noget fornuftigt deri. Der skriver en ældre mejeribestyrer, mejeribestyrer D. Hansen fra Brydesbjerg andelsmejeri bl. a., at mejeriernes driftsudgifter ligger lavere end nogen anden erhvervsgrens, og at de kun ligger på ca. 10 pct. af den samlede omsætning, og heri indgår mælketransporten, som er mejeriernes største størrelse. Jeg beder de ærede medlemmer lægge mærke til, at det er transporten af mælken, der er den største udgift af de 10 pct. omkostninger, der er ved produktionen. Her er der brug for et virkelig initiativ fra regeringens side til større forståelse af rationaliseringens værdi. I stedet for har regeringen hindret retsforbundets lovforslag om frigivelse af reserverede til maskiner og frigivelse af maskiner og motorkøretøjer i at nå frem til endelig behandling. Således kunne en fornuftig investering for længst have fundet sted, hvis man havde gennemført retsforbundets lovforslag.

Nu kommer regeringen og beder om tilslutning til sine planer, medens dens talsmænd ude i landet imod bedre vidende fordrer kendsgerningerne ved at bilde befolkningen ind, at det private erhvervsliv ikke selv vil foretage de nødvendige investeringer, medens sandheden er den, at det ganske simpelt ikke har fået lov til at gøre det og stadig ikke må. Lad f. eks. importørerne af rustfrit stål få lov til at købe dette, hvor det er billigst — for mange mejerier vil gerne have nye sødmælkskar og mange andre ting udført i dette materiale, som letter rengøringen og arbejdet.

I selve rationaliseringens almindelige påkrævhed vil retsforbundet ikke blande sig. Men hvis man skal se på det svenske forbillede, så er der her ikke noget særligt imponerende udover størrelsen. Når man bygger et større mejeri i stedet for f. eks. 3 mindre mejerier, så kan man f. eks. nøjes med een dampkedel og een skorsten. Dampkedelen skal bare være tre gange så stor, men det er jo begrænset, hvor meget man kan gøre smørkærner, sødmælkskar, pasteuriseringsapparater og centrifuger større. Derfor ser man også i de svenske mejerier, som vist på side 17 i „Svensk Mejerihandling“, 4 centrifuger og 4 pladepasteurer, og på side 54 4 store smørkærner og i „Mjölcentralens Jubileumsskrift“ 1945 side 185 4 store oste- kar. Det vil altså sige, at rent maskinmæs-

sigt kunne disse lige så godt stå i 4 forskellige mejerier.

Sødmælksvægtenes antal kan ikke indskrænkes uden forøget unøjagtighed til særlig skade for de små leverandører, idet en fejlvejning på 1/2 eller 1 kg mælk selvfølgelig hårdest rammer leverandørerne med de små kvanta. Allerede nu sker indvejen på de større andelsmejerier med alt for stort tempo for at spare anskaffelsen af en ekstra vægt. Man kender eksempler på, at mejerierne stiller vægten til at veje for lidt for at være på den sikre side. Leverandørerne vil jo så få det manglende i form af bedre efterbetaling. Men da de bidrager ligeligt til dette kunstige svind og får efterbetalingen beregnet efter mælkeleverancens størrelse, bliver det i særlig grad husmændene, der betaler — medens de større gårde får fordelene.

Man må således være klar over, at man ikke opnår nogen særlig fordel maskinudnyttelsesmæssigt på linie med andre industrier, uden at det går ud over retfærdigheden f. eks. ved indvejen eller over kvaliteten ved, at tidsrummet mellem malkningen og pasteuriseringen forlænges, bl. a. også igennem længere kørselstid. Lægger man imidlertid 3 mejerier sammen, sparer man selvfølgelig de 2 mejeribestyrere og kan nøjes med een. Men da mejeribestyrerne i øjeblikket udfører en fuld dags normalt arbejde, skal der jo så anden arbejdskraft i stedet for. Den ene mejeribestyrer bliver vel så mejeridirektør, og da han får 3 gange så mange andelshavere at holde rede på og regnskab for, må han have en sekretær eller regnskabschef til at udføre dette arbejde, som de 3 mejeribestyrere ellers hver for sig sad og ordnede i eftermiddagstimerne. Da den nye mejeridirektør får 3 gange så meget administrativt arbejde, får han ikke længere tid til at deltage i det manuelle arbejde. Han kan ikke afbryde en længere telefonsamtale med en leverandør midt om formiddagen med bemærkningen: „Jeg må desværre afbryde, for jeg skal ud og røre i ostekarret.“ Dette vil på det store mejeri blive overladt til underordnede mejerister, hvis ansvar naturligvis ikke står på højde med mejeribestyrerens eller ejerens, og hvis erfaring heller ikke gør det.

Maskinparken er 3—4 gange så stor, og dette vil kræve en særlig maskinkyndig mand, sandsynligvis en maskinmester. Når alt kommer til alt, bliver der ingen som helst lønmæssig besparelse, tværtimod måske endog mere bureaukrati. Har man også tænkt over, at en sådan sammenlægning uvæger-